

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т
1931 сүл алтынны
Ытан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СӨВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 60 (5572)

1981 сүл. Ыам ыйын 19 күнэ
ОПТУОРУНЬУК

Сыаната
2 харчы

Депутат — норуот үлэхитэ

ССКП XXVI съези ССРС Конституциятын, союзнай уонна автономнай республикалар Конста- туцияларын ылыныынан сибээстээн народнай де- путаттар үлэлэрингэр саага сүбүөх кэм сааламмы- тын ыйда. Ылынгыи кэмгэ Советтар сүрүн болдом- толорун эконоимическай уонна социальнай сайдыы- кэлмнник барытыгын хааччыйыга уураллар.

Депутат буолуу — бу үрдүк чинэ уонна улахан эппиэтинэс. Норуот бэйэтин талымылаахтарыгар сүткэм суолталаах государственнай уонна обще- ственнай эбээһинэстэри сүктэрэр.

Биллэги оройуонмут олохтоох Советтарын 385 депутаттара партиянай тэрилтэлэр уонна Советтар исполкомнарын саалаталарынан быыбардааччылар итэбэллэрин толорууга дьдуурдаахтык үлэллилэр. Оройуон Советын депутаттарыттан 24-дэ комму- нистар, 21-рэ отутугар дьэри састаахтар, 31-рэ рабочайдар, сельскэй Советтар депутаттарыттан 190-на материнальнай былайы огорсоллор.

Советтар исполкомнарыгар 103, бастайааннай комиссияларыгар 282 депутаттар талытын үлэ- лиллэр. Үгүс депутаттар общественнай самодет- ельной тэрилтэлэр үлэлэрингэр кытталлар. Народ- ный депутаттар С. И. Сергеев салыар райсовет тыа хаһаайыстыбатыгар уонна айылҕаны харыс- тааһыгына бастайааннай комиссията, Хоптодо сель- советын М. Н. Адамова председателлэх арыгыла- ҕыны утары охсуһар комиссията, Бахсы сельсо- вут исполкомун В. Г. Слепцова председателлэх административнай комиссията сессияларга, испол- комнар муһунахтарыгар албэх болпуруостары ба- лэмнээн киллэрэллэр, былааннаахтык үлэллиллэр.

Ол эрэри сир ахсын итинник буолбатах. Соло- ньев, Хатылы, Чапыр, Хайахсыт сельсоветтарын үгүс бастайааннай комиссиялара мөлтөхтүк үлэ- лиллэр, туһааннаах салааларыгар депутаттары, общественноһы түмэ тардыбаттар.

Ааспыт сылга сельскэй Советтар 85 сессияла- рыгар дакыллаттары дьүүллэһингэ барыта 821 ки- би тьл эппитэ, кинилэртэн 439-на депутаттар этэ. Народнай депутаттар активностара Болугур, Одь- дуун, Хадаар, Хоптодо сельсоветтарыгар ордук үр- дүк, Оттон Хатылы, Соловьев, Кытааннах, Мугудай сельсоветтарыгар сессияларга депутаттар 75—81 бырыһыннара эрэ сьлдьар, тьл этинилэрэ эмнэ сэдэх.

Быыбардааччылар этинлэрин олоххо киллэрини, кинилэри кытта күннэтэ сибээстэһини нуруот итэ- бэллээхтэрин ытык эбээһинэстэрэ. Депутаттар олох- тоох Советтар ылынар быһаарыыларын туһааннаах окуруктарын быыбардааччыларыгар тутта тьэрдэн, олору толорууга дьэку тэрийэн киннэхтээхтэр.

Депутат производства үрдүк көрдөрүүнү си- гнннэтэ, атыттарга холобур буолуута, хаалыылааба суох үлэлээһингэ көмөлөһүүтэ — биллэги кэм ир- дэбилэ. Народнай депутаттар ССРС Государствен- ный бириэмийэтин лауреата сьлгыһыт М. С. Толсто- ухов, шофер И. Д. Васильев, ыаныыксыт М. И. Ива- нов, техник-осеменатор П. И. Сивцева, отчут В. П. Седалищев, рабочай П. Я. Борисов, эргээн үлэһи- тэ Н. Г. Пестерев уо. д. а. итиннэхэ толору эп- пиэттир үлэһиттэр.

Саха уобаластаабы партиянай тэрилтэтэн ССКП XXVI съезин рабочай делегаттара «Пятилетка хас күнүн ахсыы — үлэ үрдүк огорумтуотун уонна хааччымстыбатын!» дьэн ынырыыларга оройуонна кьнэ өйбүлү ылар. Мана Хаҥалас Моорук сель- скэй Советын депутаттара «Депутат атыттар ха- лааччы суох буолуохтаах» дьэн көбүлээһиннэрэ производства үлэллэр нуруот талымылаахтарын уопей дозуннарынан буолуохтаах.

Олохтоох Советтар, кинилэр депутаттарын тьа сирингэр бу күннэрдэри утатымылаахтык сорукур- ын общественнай сүбү кыстыгын тэрээһиннээхтик түмүктээһин, үгүс уонна привееи ылымга бөлүө- төмөнт кирбиэлэри булгуччу ылым, сааскы ыһыы- ны кылгас болдооххо хааччымстылаахтык ытыты, сүбүһүн сайынны кэчирээтэ таваарыга көрдө- рүүтээхтик бөлэмнээн буолаллар.

Депутат — нуруот үлэһитэ. Кини кыттыбат, тэ- рийсбөт салаата дьэн суох. Хаҥа бадарар кини инициативната, сирэй холобура эрэйиллэр. Ити ү- дүк көрдөбүл нуруот қасбиридин талымылаарын албэххэ эбээһинэстир.

Уматыгы уонна энергияны көдүүстээхтик туһаныахха

СССР КК уонна ССРС Министрдарын Совети «1981—1985 сылларга уонна 1990 сылга дьэри кэмгэ нуруот хаһаайыстыбатыгар уматык- энергетическай ресурсалары туһаныы көдүү- түп үрдэтин сүрүн туһаайымыларын уонна дьа- һааларын туһунан» Муруады ылынылар.

Муруаахха ыймаларын курдук, үгүс предпри- ителирга уонна тэрилтэлэргэ уматыгы итиннэ энергияны кэччилээһин резервалэре ситэ туһа- ылыллыбаттар, кинилэр хоһообутунна, огорон та- хаарыыга, таһыыга, харайыыга уонна туһа- ныыга тьах сүтүүлэрэ улахан.

1985 сылга ити ресурсалары 1980 сыллаа- рытааар 160—170 мөлүйөн тонна, 1990 сылга 1985 сыллаагытааар 180—190 мөлүйөй тонна услоннай уматыгынан ордук кө- чилээһини хааччыйар сорул туруорулуна.

Партиянай, советскай, хаһаайыстыбаннай, профсоюзнай уонна комсомольскай тэрилтэлэр үлэ коллективтарынан уматыгы уонна энергияны кэччилээһин уонна туһата суох сүтүүлэрин суох огоруу олохтоомут соруудахтарын толоруу- га уонна аһары толорууга түмэр үлэни маддьи ыттар эбээһинэстээхтэр. Социалистическай нуо- талаһыны тэрийингэ уонна түмүктэрин таһа- рыыга уматыгы уонна энергияны кэччилээн өрөскулоттаһын болпуруостарыгар болдомтуну кууһурлар, үчүгэй түмүктэри ситиспит коллек- тивтары уонна бирданилээн үлэһиттэри хай- дааһын араас формаларын активнайдык туһа- нар наада.

(ССТА).

ОРОЙУОН БААҤЫНАЛАРЫГАР

ХАТЫЛЫГА үрдүк үүнүү эвенотун сала- аааччыта С. Н. Литвин- цев Тумуһахтаах бааһы- натыттан садалаан 82 гектарга сииги саатарда. Бөдөһөннүтэн ыла лу- щениелааһынга турунна.

Хатылы араас бааһы- наларыгар Г. А. Федоров, А. Н. Арнаков, И. П. Петров уонна Н. И. Ус- тиков агрегаттара тагыс- тылар. Кинилэр бөдөһө- ни туругунаа 55 гектары хоруттулар.

х х х

МУГУДАЙГА Атах бааһыналарыгар Ф. Д. Максимов 25 гектарга сииги саатарда. Оттон П. М. Аммосов Маралаа- ҕы эңгэр ыһа бааһына- лар сииктэрин саатаран эрэр. Бөдөһөннүтэн ыла манна хорутууну үс агре- гат садалаата.

х х х

«ЧУРАПЧЫ» совхозна Г. М. Макаров эвенота оройуон кьнин таһынаа- ҕы бааһыналарга үлэсэ турунна. И. И. Федо- ров, В. С. Романов агре- гаттара 120 гектарга сии- ги саатардылар уонна 20 гектарыни инкиһин огордулар. Эвеио атын чилиэннэрэ 39 гектары хоруттулар.

Үүккэ уонна привескэ совхозтар итиэннэ отделениелар көрдөрүүлэрэ (Кыстык сэмтэ ыйын түмүгүнэн)

СОВХОЗТАР, ОТДЕЛЕНИЕЛАР	Үүтү вал. ыл. (т)		Г. Ф. ып. мөһ. (кг)		Үүтү гос. тут. (т)		Бөр. прив. (кг)	
	Эбэ- һээт.	Туол- ла	Эбэ- һээт.	Туол- ла	Эбэ- һээт.	Туол- ла	Эбэ- һээт.	Туол- ла
Карл Маркс	1319,0	1471,0	688	620	875,0	1421,6	94	101,4
Одьулуун	275,6	400,4	688	632	240,0	391,0	94	64,2
Болугур	328,4	302,6	688	656	184,0	309,1	94	113,1
Мугудай	385,4	426,0	688	641	243,0	388,1	94	110,3
Бахсы	349,6	342,0	688	555	218,0	336,4	94	105,0
Субурууская	590,0	495,9	639	368	406,0	459,5	90	76,1
Хатылы	169,4	115,0	639	289	115,0	190,6	90	68,0
Болтоҕо	200,0	174,7	639	395	141,0	149,2	90	87,0
Соловьев	220,6	206,3	639	403	150,4	198,7	90	75,7
Эрилик Эриетини	1158,0	1026,5	696	561	771,0	955,8	90	105,4
Хоптодо	309,3	244,2	696	507	211,0	218,1	90	97,8
Хадаар	303,4	297,5	696	617	203,0	293,4	90	108,3
Хайахсыт	270,9	242,4	696	544	178,0	201,8	90	103,4
Чапыр	274,4	241,4	696	548	179,0	219,5	90	111,5
«Чурапчы»	610,0	580,1	575	427	415,0	543,4	90	103,2
Сылаа	315,4	247,8	575	365	218,0	222,8	90	99,0
Килэҕки	155,5	158,4	575	499	105,0	157,6	90	101,9
Арыылаах	139,1	155,1	575	527	92,0	162,0	90	116,0
Оройуон үрдүнэн	3677,0	3553,5	639	507	2467,0	3383,9	91	98,1

Тыа хаһаайыстыбатын УПРАВЛЕНИЯТА.

Саҥа түмүуларга

«Чурапчы» совхоз Ки- лэҕкитээҕи отделениетын В. Андреев биригэдиир- дэх сьлгыһыттарга, сү- рүн үлэлэрин толоро- то- лоро, адыах холук иһи- гар 2500 бөдөһөннэ

кэртилэр. Кинилэргэ са- ҕын уонна үлэ ветерана И. М. Нестеров көмөлөс- тө. Кэрдиллибит ма- ҕынан «Кэскил» фер- матыгар 150 сүбү хоһоно тутуллуода.

Оттон Н. Н. Миронов биригэдиирдэх болуо- туһуулар бу күннэргэ Харамайы саймылар ыаныыксыттарга икки квартиралаах олорор дьэн тутуутун садалаатылар.

В. ЛАЗАРЕВ.

Истинг эбэрдэлээһин

Табаарыстар Л. И. Брежнев уонна Н. Чау- шеску «Салют-6» — «Союз Т-4» — «Союз-40» орбитальнай научнай-чинчийэр комплекс ну- руоттар икки ардыларынаабы советскай-ру- мынскай космическай эһипайын — космонавта- ры Коваленкогы, Савинныгы, Попову уонна Прунариуну үлэлэрин ситиһинилээхтик саа- лаабыттарынан истинник эбэрдэлээтилэр.

Космосна эйиги холбоһуктаах үлэҕит, дьэн этиллэр эбэрдэ, билиги нуруоттарбыт, пар- тияларбыт уонна государстволарбыт икки ардыларыгар үтэс буолбут итти дождордүү сьһыаннаһыылары уонна бары өттүнэн хар- дарыта барыстаах социализм, тыҕааһыны сьһыанаты уонна аан дойдуга бүтүннүүтүгэр айэ дьыалаларын интериэстэригэр советскай- румынскай бирге үлэлээһин саҥа көстүүтү- нэн буолар.

Табаарыстар Л. И. Брежнев уонна Н. Чаушеску космонавтарга көтүү программатын ситиһинилээхтик толорууну уонна Сиргэ этэг- нэ эргиллэн кэлини бадардылар.

(ССТА).

Норуоттар икки ардыларынаабы экипаж орбитальной комплекс бортугар үлэлиир

1981 сьл ыам ыйын 15 күнүгэр «Союз-40» космическай хараабыл «Салют-6» — «Союз Т-4» орбитальнай ком- плекс кытары такси- ниспэрилиннэ.

Сир чуғаһынаабы космическай куйаарга саайыллар научнай- чинчийэр комплекс бортугар үс советскай космонавт Владимир Коваленко, Виктор Савинных, Леонид По- пов уонна румынскай космонавт Думитру Прунариу састааптаах нуруоттар икки арды- ларынаабы экипаж үлэ- лиир.

Көтүү Советскай Союз уонна Румыния Социалистическай Рес- публикатын учейда- ра холбоһон ырытан огорбут көтүү научнай программата сэттэ күннэ суоттанар уон- на сир айылҕатын

ресурсаларын чинчи- йини, тулалыыр эй- гэни үөртэтини, физи- ко-техническай экспе- риментэри, медико- биологическай чинчи- йиллэри көрөр.

Космонавтар Кова- ленок, Савинных, Попов уонна Прунариу до- руобуһаларын туруга үчүгэй.

Советскай Союз уон- на Румыния Социалис- тическай Республика- тын космонавтара сас- тааптаах нуруоттар икки ардыларынаабы экипаж көтүүтэ социа- листическай дойдулар икки ардыларыгар на- учнай-техн ич к э й бирге үлэлээһин кэ- нээн иһэрин итэҕэтин, лээхтин туоһулуур. Кини советскай-ру- мынскай дождордуу сайдыытыгар бөдөн ылааты киллэрэр.

(ССТА).

Кичэйэн сүүмэрдээн, биирдиилээн көрөн

УОН СЭТТЭ анар мэлүүнэ коринэ коммунистаах бийнги ленинскэй партиятаа бэйэтин кэннэтэ ырааһынан, түмсүүлээ бинэн, биир сомохотунан күүс-тээх. Ол да иһин бу дьолуунаах ис партийнай сорун ССКП XXVI съезигэр ордуу чорботулган туруорулуна. Табаарыс Л. Н. Брежнев Кини Комитет Ойуогунай дамылаатыгар «Бийнги партиятаа чэиһин уонна авторитетын туһунан, кини кэннэтэ ыраас буолуутун туһунан экилэр буоллабына, кимнэх да ханым да сымнааһын баар буолуон сатаммат» дээн тоһооголоон эттэ.

Съезд кэнниттэн ити темада «Правда» хаһыанна бачээттэмэнт боччумнаах матырыйаллар, саалааһыт кэрсэтинин кытта билсэн баран эһи бу боһуруоска оройуонмут хайыа, тыгар суруйарга саванньым.

В. И. ЛЕНИН мэдиэтин бэлэстээн эһитин уонна кэрэһин хааларытын курдук, партия күүһүн-уобун төртүө—кыһа састааба дьон ханым кытаанах, адыс ыраас буолуутугар, Оттон ол, туох ханым кининэ, партияда ылымга үрдүк көрдөбүлээхтик сыһаннаһыттан, эдэр коммунистары кытта быһааннаахтык үлэлээһинтэн улахан тутулуктаах. Партийнай олох төртүө сокуона — ССКП Устааба бу үлэ кичээлээхтик сүүмэрдэһин уонна адыһын биирдиилээн көрөн ылымнан ытыллыахтааһын ирдир.

Билэти совхозпут партийнай тэрилтэте билгитин 119 коммунистаах. Ону сатылтык сыһарыгар уонна быһыл түөрт кыһа ССКП кэннэттэр 26 кыһы ууннардыбит. Кинилэр бары бастын дьонор, тыа сирэ, рабочай кылааһын уонна мөһөһүлгэтин чулуу предствителлэрэ. Партияда ытыллыбыттар 80 бырыһыаннара рабочайдар, 70-ча бырыһыаннара комсомоллар, 40-ча бырыһыаннара дьахталлар, бары орто уонна үрдүк үөрэхтээхтэр. Итинник үүнүү партийнай тэ-

ПАРТИЙНАЙ ОЛОХ: Кэннэбит ыраас буоларын иһин

дэһэтэ сага күүһү эбэр, си-бэһэй сүүрээни киллэрэр. Оттон ол боһуруу дьолуу үр-дэтэр.

ССКП Кини Комитета Киргэ-онн партийнай тэрилтэтин үлэ-тигэр ылымныт уурааһынан саалааран бийнги парткоммут даһаны, сыахтааһы партийнай тэрилтэлэриб даһаны тыа си-рин бастын дьонун, ордуу ыч-каттары партияда үүннэригэ ураты боһомтолоохтук, үрдүк эһитиэстээхтик сыһаннаһар буоллудар. Ол түмүгэр ССКП кэннэттэр ылымныбыттар кан-дидатскэй стажтары ситиһин дээхтик бараллар, партия чилиэһин үрдүк аатын достойнай-дык сүтэллэр. Холобур, кэнни-ки сылларга Хадаар отделение-тын «ЫБСЛКС 60 сыла» ком-сомольскэй ыччат ферматытаа бийнги үс эдэр ыаньыксыт партияда үүннэрдит. Кинилэр ударнай үлэ эстафетатын бэйэлэрин истин наставниктара Саха АССР норуотун хаһаа-ыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, оччотооһу ССКП обкомун чилиэһэ А. Т. Кузьминаттан ту-пунтара уонна ону чистээхтик саллаан иһэллэр. Комсомолка Елена Григорьевна үлэтигэр үр-дүк көрдөрүүлэри ситиһэн уон-на общественнай-политическай олоххо активнайдык кыттан бастаан ЫБСЛКС обкомун, он-тон ССКП райкомун чилиэһинэ-рияэн талыллыбыта, кэлин оройуоннаағы Совет депутаты-на, партия обкомун чилиэһи-гэр кандидатынан быһбар-данна. Оттон икки сылаагыта бэйэтин олоһун улуу Ленин партиятын кытта сибээстээбит Татьяна Кеосонфотона оройуон комитет ыаньыксытын аатын ылбыта, билгитин сүөһү инти-тин специалиһа буоларга бэлэмнэ сылдьар. Кинилэр дьуогалара эдэр коммунист Арина Егорова эһи кини тут-тар кинибит.

ПАРТИЯДА бэлэмнээһинтэ

бийнги эдэр дьон деловой уон-на политическай хаачыстыбала-рын, үүнэр кэскиллэрин бары оттуһун учуоттуубут, кинилэри кытта үлэһэ онно тирээрибит. Орто оскуоланы бүтэрэн баран комсомол путевкатынан совхоз-колхоздестыгар тахсар ыч-каттары кытта дьаныһан үлэ-либит, кинилэри сүрүн резер-кэбинэн аабыт. Хадаар от-делениетыгар биэр кэмгэ Петр Тарасов уонна Дмитрий Луков-цев дээн бэрт сэмэй, үлэһэ дьулуурдаах уонна дьолуурдаах ыччаттар кэлбиттэр. Партий-най тэрилтэ кинилэри тутта бэ-лэһин көрбүтэ уонна сыһа партияда үүннэргэ бэлэмнээн сырыта. Уолаттар санаа хоту бадалаах, инициативалаах буол-ган биэрбиттэр. Вастаан Тара-сов, онтон Луковцев ССКП чилиэһигэр кандидатынан ыл-быппыт. Сотору кинилэри про-изводство командирдарынан — биригэдирирдэринэн эрэ та-һаарыппыт. Биллэн турар, бас-такы утаа бодуустаныллыт, кемелесуһүт. Ону туһанан эдэр коммунистар, этэргэ ды-лы, түүннэри-күнүстэри, сапа-былларын толору ууран үлэ-лээбиттэр, дьону тэрийэр, тү-мэр дьолуурдаахтары көрдөр-бүттэр. Партийнай, соруудах-тары эһи үтүө суобастаахтык толорбуттара. Парком, кэски-ли учуоттаан, кинилэри үөрөх-хэ ыппыта. П. П. Тарасов, орто, эһи салайар кадрдары бэлэмнир оскуоланы ситиһи-лээхтик бүтэрэн, билгитин Ха-даар отделениегыгар управла-ищайдыр. Оттон Д. Луковцев эһи икки сылынан тыа хаһа-ыстыбатын үрдүк квалифика-циялаах специалиһа буолан эр-гиллээ. Эһи бийнги партий-най тэрилтэбитигэр кынат үүн-нэриһинт үрдүк экономикай төрөхтээх И. Н. Аммосов «Чу-рапча» совхозка директордаа-быта хайыһы-үйэ төрдүс сылы-гар барда, Оттон эдэр учуутал

М. М. Максимов оройуонга саа-май бөдөн Чуралчы орто ос-кулатын директоруна, тутуу инженерэ Н. Н. Хосотанов ЫБСЛКС райкомун секретары-нан үлэһин сылдьаллар.

Итиннигэ холобурдары өссө даһаны адыһаахха сөп. Быһа, кинигэр таба көрүлүн, туһаан-наах комону ылан, бэрэбэрэ-ни баран ССКП кэннэттэр үүннэриллибит чулуу дьоннору-нан совхоз эрэ буолбакка, оро-йуон бүтүннүүтэ кик туттар. Кинилэр истэригэр бастын эдэр булчут ЫБСЛКС обкомун чилиэһэ Александр Адамов, оһуһтаах ыаньыксыт Саха АССР Верховнай Советын де-путата Анулина Гаврильевна Протасова уо. д. а. бааллар.

ОЛ ЭРЭЭРИ партияда ылымга уонна эдэр коммуни-стары интигэ бийнги үлэ-битигэр билгитин даһаны кэ-ки итэстэр уонна көтүтүүлэр баалларын ахтыбат буолар си-тинат. Сыахтааһы партийнай тэрилтэлэр ССКП кэннэттэр кинирээччилэр сабыллыаһына-рын аһаас партийнай муһах-тарга көрөн туһааннаах үлэ коллективтары чилиэһинэри куластарын истини ситиһэ-лиһтэр. Иһиниһэн, партийнай тэрилтэ рекомандаһыны би-рээччилэртэн көрдөбүл, эдэр коммунистар кандидатакэй ста-ны барыларыгар кинилэр эс-пэтиһэстэрин үрдэһитэ эрэ-йиллэрин курдук кыһаан ту-руоруллубат. Биэр үнсүн онтон даһаны партияда кинирээччи-ли мэхтиэлээһин курдук ула-хан эһиттээх дьалаага ар-дыгар көтүмэхтик, көрүнүк-түк даһаны сыһааннаһы тү-

болталары суох буолбатахтар, үсүүһүнэ, эдэр коммунистары идеянай-политическай интигэ өс-да ситтэ суох үлэһитит, өһоһор ССКП райкомун иһи-нэ тэриллит аналлаах ос-куола занятиеларыгар истээччи-лэр көтүппэнэ сылдьан үөрэ-лэллэрин хааччыбакка сэмэ-лээбит.

Мин кэмэ сылларга ССКП райкомун бюротун чилиэһэ буоларынан партияда кинирээ-чилэри уонна эдэр коммуниста-ры кытта үлэһэ үөһэ бэлэ-тээбит итэстэриһ атыл пар-тийнай тэрилтэлэргэ эһи баал-лары билэһи. Ардыгар адыс эһиттэ суох быһылар кестөн аһааччылар, Холобур, оһуһу ханьыны Карл Маркс аатынан совхозтаағы партийнай тэрилтэ партия чилиэһигэр кандидат Аписимов Г. П. ССКП чилиэһи-гэр ылымга таһаарыта. Сорох сирдэргэ партияда үүннэригэ чопчу былаана суох үлэлээһин баар. Кэкиэ партийнай тэрилтэ-лэр үһүн кэмгэ кыһаан үү-мэхкэ састаап өттүнөн биллэр-дик кырдыһылар интигэн си-бээстээх. Бу итэстэ бийнги совхозпут Чаньырдаары отде-лениетыгар эһи сыһааннаах.

ТҮМҮКТЭЭН эттэххэ, пар-тия кэннэтэ ыраас, ыгыт буолуута — тыһа суолталаах уопсай партийнай дьала. Ки-ни хас биридн коммунистан, партийнай тэрилтэттэн бу боһ-пуруоска утумнаах үлэһи, үр-дүк көрдөбүлээх буолууну эрэ-бэр. Оһон ССКП XXVI съезин ирдэбиллэригэр сөп түбөһиннэ-рэн, бу салаада бийнги бэйэһи-т үлэбитин салгы тупсарар иһэр эбэһиннээхтэһит.

Н. ДМИТРИЕВ,
Эралик Эристин
аатынан совхоз
парткомун секретара.

РЕДАКЦИЈАТАН. Бу суругу бачээттээн турар, ССКП райкомун тэрийэр отдела уонна бийнги редакция-быт партияда ылым уонна эдэр коммунистары кытта үлэ, коммунист үрдүк аатын туһунан боһуруоска пар-тийнай акция оһуһы атаһар, санааны үлэстэр смал-лаах хаһыатынан кэрсэтинин саалаһылар. Чопчу ыры-тылардаах, быһаччы этилэрдээх суруктары күүтэбит.

ССКП обкомугар Үөрэнээччилэри үлэбэ бэлэмнээһини — кыһамны кинигэр

ССКП обкомун бюрота «ССКП XXVI съезин ыһыларыгар олохуран Сунтаар оройуонугар уоп-сай үөрэхтээһин оскуолалара үөрэнээччилэри үлэбэ бэлэмнээһинтэ итиннэ идэбэ хабаатынарымыа оһуһтарын туһунан» боһуруоһу көрдө.

ССКП Сунтаардаағы райкома, райсовет испол-кома, норуот үөрэтири-тин отдела бу туһааһы-наа балаһа үлэһи ыч-чыттар уураахха бэлэ-тээнэ. Партия райкома ССКП КИ уонна ССРС Министрдарын Советын, ССКП обкомун уонна Са-ха АССР Министрдарын Советын оскуола туһунан уураахтарын, Бордон ор-то оскуолатын педагогич-ескай коллективын ыч-чаттары коммунистичес-кай интигэ үлэһин оһу-тын тарбаттар туһунан учууталлар атырдаах ыһыһаағы конференция-ларын уонна обществен-ность предствителлэрин сүбэлэрин толоруу хаа-мытын утуһаахтык контуруоллуур. Булуу-чээн орто оскуоланы бүтэрбит ыччаттар тыа хаһаайыстыбатын произ-водствотыгар бүтүн кы-

тэрийиһэ кыалларынан көмөлөһөр, үөрэтэр тех-никаны өрөмүөннүүр, уматын-оһуноох матыры-иалларынан тийгини быспакка хааччылар. Ос-куолалар педагогическай коллективтара уонна сов-хозтар салайааччылары үөрэнээччилэр сайынгы үлэлэрин иһиннэ сыһы-лаһыгарын тэрийиһэ ула-хан суолтаны биэрэллэр. «Элгэйи» совхоз уолат-тарга, кыргыттарга тус-туһуан, итигилэр көр-пүстээх, спортивнай ком-плекстардаах, хаһаайы-стыбаннай дьөлөрдөөх 8 сайынгы лааһыры тутта, тэрийиһэ хааччыда. Үөр-энээччилэр сайын от хо-мууругар уонна эһи аһылыгы бэлэмнээһинтэ совхозтарга биллэр ком-ону оһороллор. 1980 сыл-га оройуон үрдүнэн 700, үөрэнээччин хабар 24 лааһыр оһолоро 4200 тон-на оту бэлэмнээбиттэрэ, Сунтаар оройуона иһи-сэл субуруучу үөрэнээ-ччилэр үлэбэ холбоһу-тарын республикатааһы

көрүү кыһаһылааһынан буолла.

Элбэх оскуола мастер-скойдара тийри уонна маһы танаастыыр, истээ-р, куливариянан дьа-рыктанар тэрилтээхтэр. Күндэйэ 8 ыһаастаах, Бүтүүчээн орто оскуола-ларын үөрэнээччилэрэ бэй-лэлэрин мастерскойдары-гар үлэ уонна сыһылаан лааһырдарын инвентарда-рын бэлэмнээтилэр.

Хас биридн орто ос-куолаба производственнай предриятиелар, учуутал-лар, төрөппүттэр пред-ствителлэригэр үөрэ-нээччилэри идэбэ хабаа-тыннарыга аналлаах ка-бинеттар уонна советтар тэрилиннэлэр. Кабинет-тарга экскурсиялар, идэ-ни талыһа төрөппүттэ-р уонна үөрэнээччилэргэ консультациялар оһоһу-лаллар, специалистары, производство бастынна-рын кытта көрсүүһүлэр, үлэ бырааһынньыктара буолаллар. Үөрэнээччилэр ортолоругар идэбэ хабаа-тыннарыга улахан үлэ-

ли Тойбохой, Элгэйи, Нутана народнай уонна оскуолатаағы музейдара ытылаллар.

Ити барытын түмүгэр оскуоланы бүтэрээччилэр улам үгүстэрэ тыа хаһаа-ыстыбатын производст-вотыгар хааларга дьулу-һаллар. Оһу сатылтык сыһарыгар орто оскуо-ланы барыта 2890 үөрэ-нээччи бүтэрдэ интигэ 2193 үлэһиттэн тыа хаһаайыстыбатыгар бы-һаччы 1580 киһи үлэ-лиһир.

Оскуоланы бүтэрбит ыччаттар совхозтарга хаа-лан үлэһиттэ дьулуһу-ларыгар оройуонга ыра-хан үлэһи механизация-лааһыһа, культурнай-со-циальной айгэни тупса-рымыа, совхозтар эдэр дьолор дьэһи-уоту хаа-чыһыһа боччумнаах бол-омто ууруллара көмөлө-һөр. Орто оскуоланы бү-тэрээччилэри үлэбэ ылы-ы үөрүүлээх быһыһа-май-гыта барар үлэ кинис-нэтэ туттарылар, биэр ыһыһах харчынан көмө оһоһулар, ветераннар-тан, коммунистическай үлэ ударниктарыттан нас-таһыктар аналаллар.

ССКП обкомун бюрота Сунтаар оройуоннаағы

уопсай үөрэхтээһин ос-куолалара үөрэнээччилэ-ри үлэбэ бэлэмнээһинтэ уонна идэбэ хабаатына-рыһа оһуһтарын иһиннэ ССКП XXVI съезин ыһыларыгар олохуран ССКП райкома, райсовет исполкома, оскуолалар саалаһа, партийнай, профсоюзнай тэрилтэлэрэ үөрэнээччилэри үлэбэ үөрэттиһин салгы тупса-рыһа дьаһалларын би-һирээтэ.

ССКП райкомнара уон-на горкомнара үөрэнээч-чилэри үлэбэ бэлэмнээ-һинтэ уонна идэбэ ха-баатынарымыа Сунтаар оройуонун оһуһы педа-гогическай коллективтар-га уонна базовой пред-приятиеларга дьууһу-лээхтээхтэр. Бу боһу-руоска 1981—1983 с.с. кэскиллээх былааны ыры-тан оһоруктаахтар, үлэ-рэ үөрэттиһа дьэһитиһа, тыа хаһаайыстыбатын үлэһин төрүттэригэр кы-лаас уонна оскуола та-һыһаағы үлэбэ, үөрэнээ-чилэр сайынгы үлэлэрин уонна сыһылааһыгарын тэрийиһэ, ыччаты мате-риальной быһагы оһо-руута бэлэмнээһинтэ баар бастын формалары уонна ыһыһалары олох-хо киллэрээхтээхтэр. И.

Бүгүн—В. И. Ленин аатынан пионерскай тэрилтэ төрүттэммит күнэ БЫРААҢЫННЫГЫНАН, КҮНДҮ ОБОЛОР!

БҮГҮН СОЮЗТААҤЫ
пионерскай тэрилтэ төрөөбүт күнүгэр, хөһөн бөдөрөр буоларын курдук, оройуон пионердара үөрэх дыйын устата ыппыт үлэлэрин түмүктэрин ырыталаар, инники сорууттарын чуолкайдыллар.

Быйыл оройуон 1520 эдэр пионердара 17 дружинага, 93 этэрээнэ түмүлээн «Дойду бүтүүкүн пионердара Ленин дьыалатыгар бэринилээхтэ!» бүтүн Союзтааҥы Марш маршруттарынан элбэх өрүттээх үлэни ытталлар. «Билин дойдутугар» маршрутунан айенчаан эдэр пионердар быйылгы үөрэх дыйын хаачыстыба-лаахтын түмүктүүргэ дуулуналлар. Быйыл 900-чээ пионер предметнэй, техническай курулуохтарга утумнаахтын дьарыктанкылар, математика, физика, черчение, о. д. а. предметтэр оскуолаардаагы, оройуон-

наагы олимпиадаларыгар активнайдык кытыкнылар. ССКП XXVI съези ыттыллытыннан сыбээстэн «Мин Ийэ дойдум—ССРС» маршрутка үлэ биллэрдик сэргэхсийдэ. Пионерскай дружиналарга, этэрээтэргэ кырдааска коммунистары,

рыта 433 тый. солк. кэ-мэйдээх үлэни толорбуттара. Сотору күүтүүлээх са-йыгы киникүл саа-ныада Онозо эдэр пио-нердар энис үлэ уонна сынныагы лабырдарынан, пришкольной участваттары-

өрүттээх үлэни ыттылар. «Иахи эйгэ—инни ыгы озо сас» пионерскай сбордар, дозордохуу нэ-дизэллэрэ, Эйэ фондугар көмөдө үлэ десаннар—биер саналаныы митин-нэрэ, ырыа, уруһуй кон-курстары, о. д. а. элбэх

лыада. Оноо тэрээтиннээх-тик кытты бары дружино-лар биер боччумнаах со-руктарынан буолар. Пионерскай дружинналар тимуровскай үлэни быйыл салгы ыттылар. Этэрээт-тэр элбэх ахсааннаах ве-тераннарга көмөнү көхтөөх-түт тэрийдилэр, өлбүт буйууннар лааматынныкы-тарын шефастылар.

Пионерскай союуку хал-баныабааха тутуһан, эдэр ленинцэтэр октябренекта-ры интинга утумнаахтын үлэлээтилэр. «Малышоко» операцияда кытыкнылар.

Эдэр пионердары өссө кэрэхсэбиллээх дьаһаллар, интэрнэтинэй көрсүһүүлэр, боччумнаах сорууттар күү-тэлээр.

Инникит диэки эрэллээх-тик хардыылаан! Быраа-һынныкытынан, күндү оболор!

Н. МАТВЕЕВА,
ИБСЛКС райкомун секретара.

ЭРЭЛЛЭЭХТИК ХАРДЫЫЛААН!

сэрин уонна үлэ ветеран-нарын кытары көрсүһүүлэр буолуоталаатылар, кинилэр актыылара хомулунна.

Эдэр пионердар төрөө-бүт оройуоннарын эконо-миката сойдиытыгар ак-тивнайдык көмөлөһөллөр. Кинилэр ордуу сайын-от хомуурутар, ыйрэй кө-рүүтүгэр, кирпиччэ үктээ-бинигэр, о. д. а. үлэлэргэ улахан көмөнү оҕороллор. Холубур, ыспыт сайын кинилэр үрдүкү кылаас үө-рэнээччилэрин кытта ба-

нан, пионерскай лабыр-дарынан, фермаларынан, оттуур ээнолорынан тар-заһыктара. Кинилэр «Ви-таминнара» операцияда кыт-тен сир астарын хомуйан туттарыахтара.

Быйылгы үөрэх дыйы-гар дружинналарга уонна этэрээтэргэ интернацио-нальной интинга улахан болсомто уурулунна. До-зордохуу 14 кулууптара оройуоннаагы, республика-таагы көрүүгэ кыттан араас

дьаһаллар барыталаатылар.

«Күүстээхтэр, хорсуттар, сынсапар» маршрутка да-зонь пионердар актив-найдык үлэлээтилэр. ГТО нормативтарын маассабай-дык туттарыы, спортивнай секцияларга дьарыктаныы, араас күрэхтэһиннэргэ кыт-тыы оболор эт-хаан, ой-санаа өттүкүн сайдыы-ларыгар элбээн биэрдэ.

Адыас адыах хонугуһан «Зарница-81» байыаннай, спортивнай ооньүү оро-йуоннаагы финала ыттыла-

УКА ФЛАНГАБА

Билиги дружиннабыт Ада дойдуну сэринтигэр ге-ройдуу охтубут биер дой-дулаахпыт Е. Д. Догорду-ров аатын сүсэр.

Бастың этэрэтиннэи Александр Матросов на-тынан этэрээт буолар. Бу этэрээт 15 пионердээх, кинилэртэн 3 оло наар «4» уонна «5» сымчалар-га үөрэнэллэр. Кини тут-тар пионердарыкынан Наташа Прокопьева, Кос-ти Чингизнаров, Наташа Вениа уо. д. а. буола-лар. Этэрэеттин үчүгэй үөрэтин, активнай общ-таснай үлэтин иһин Ва-ня Ефимов Бүтүн Союз-тааҥы «Орленок» лабыр-га сынныана бардыта.

Быйылгы от уостуур быыбардыыр муһаахха этэрээнэ ука флангаба туар этэрээт лентатэ туттарыллыбыта.

Матросов аатынан этэ-рээт күүстээх спортсмен-нардаах, үлүгэй октяб-рятскай баһаатайдардаах, Баһаатайдар «Улыбка» дин ааттаах октябритскай бөлөххө үлэһиннэр.

Этэрээт пионердара эл-бэх кэрэхсэбиллээх дьа-һаллары ытталлар. Ол курдук, «Дьону үөрдэ үөрэнэбит», «Герой ком-сомоленцтарга» девизтээх сбордар ордуу үчүгэйдик ыттыллыбыттара. Тиму-ровскай үлэс оболор көхтөөхтүк ытталлар. Кинилэр холхобунай ту-туу ветерана Петр Ан-дросович Поповка кө-мөнү оҕороллор: араас союуку тигийн кэпсиди-лэр, оттор маһын бэлэм-нииллэр, дьао таһын ырыастымыллар.

Билигин оскуола инни-кэ ыттылар социалис-тическай куоталаһыы кыһыллаада. А. Матро-сов аатынан этэрээт пио-нердара «Зарницада» уон-на туристическай слекка оскуоладарын кыһын кө-мүстүүрө бэлэмнииллэр.

Маша ПАРФЕНОВА,
дружина советын чилиэнэ,
Хатылы.

В. Фохлаев художник плаката «Плакаты» издатель-ство. ССТА фототрониката.

АРТЕКОВЕЦ

Дима Захаров—интернат оскуола VII кылааһын биер бастың үөрэнээччитэ. Оро-йуон үрдүнэн ыттыллыбыт черчекке олимпиадаларыгар кыттан кини бастаах мээ-тэ буолбута. Общественнай үлэс эмис активнайдык кыттар. Ол иһин Дима со-торутаагыта Артекка ба-ран кэллэ.

Мин, «Горный» лабыр «Хрустельна» дин дру-жинатын V этэрэтин II эвенотугар түбэспитим. Эвенотер фэзэргэ эбээ-һинин толордум.

«Артекка» барыта олус үчүгэй—үөрэнэрбит, сын-ныанарбыт. Угус атын ому-гар оболорун кытта билэ-тимэ,—диэн кини сэтэргинер оболорго.

Леня Гелинов аатынан пионерскай дружина со-торутаагыта буолбут отчуот-туур быыбардыыр муһаа-бар Димэ дружина советын председателинэн таһылын-на.

С. СЕРГЕЕВА.

Ленинниин бииргэбит

Кытааннах орто оскуола-тын Ю. А. Гагарин аатынан пионерскай дружинатыгар соторутаагыта «Билиги Ле-нинниин бииргэбит» дин пионерскай сбор ытты-лына.

Үөрүүлээх линиякада оболор В. И. Ленин эти-тэ суруллубут трансплас-тинкатын болсойон иһит-тилэр. Манна үөрэнээччи-лэр «Ульяновтар көргөннэ-рэх», «Ленин уонна об-олор», «Ленин дьыалатыгар бэринилээхтэ», о. д. а. альбомнары. «Бу дьоллоох олохпутун улуу сирдэит В. И. Ленин бииргэбит» дин ааттаах фотосгендэни оҕо-руттарың сбор кытты-лаахтара кэрэхсээн көр-дүлэр.

Сборга Ленин курдук үөрэнэргэ, үлэһингэ уон-на охсугарга махтээ тыл-ларын биэрэн III кылаас оболоро пионерга киирди-

лэр. Кинилэр ортолору-гар бастың үөрэнээччилэр Катэ Лазарева, Саета По-номарева уо. д. а. баал-лар.

Илын туһунан ырыада, хоһоонго конкурс буол-ла. Ырыада X кылаас үө-рэнээччигэ Валентина Со-бакина кыһыллааһыннан та-быста. Оттон хоһоонго Лариса Дьячковская, Гоша Поталов, Валя Дьячковская уо. д. а. дысурдаахтарын көрдөрдүлэр.

Оскуола 20 бастыңтан бастың үөрэнээччилэрэ «Володя Ульянов днени-гэр» киллэриллбиттэрин туһунан дастабырыһааны туттулар. Үөрэххэ куотала-һыы түмүгэ оҕоһулуна. Оноо бөлөхтөрүнэн II, VI уонна VIII кылаастар кыай-дылар.

В. ЛАЗАРЕВ.
Килэтин.

СИРГЭ ТӨКҮНҮӨР БААҢНАЛАР, ОНТОН ДАҢАНЫ АТЫТТАР...

— Рейдэ тугу көрдөрдө —

нааллара аатыгар эрэ толорулаллар. Онук су-рунаал «Культтовары» ма-гаһыныга олох даһаны суох. Оройуон кининнээ-би универмакка өрөмүөн ыттыллыбыта өр буола-да, баччааһыга диэри си-гнализацията тардылла илэн.

Кини ысмылааттар ол-буордара олус эргэри-тэр, алдыамыттары эл-бэх. Территорияга ыһыл-дын-токуулуу буолуох буоларын курдук көрүл-лэр. Спелсашега таһаа-рыллыбыт табаардар ор-дук харалыбаттар. Са-на кэлэр табаары хара-һы даһын улахан итэ-рестэрдээх. Кэлбит та-баары түбөһөх сүөһүүл-лэр, ол хонтуруоламмат.

Вородуунта адыас эргэ, суулаары туар сарай-га хараллар. Сарай иһэ

эмис олус ыһыллаас, киирдээх. Ысмылаанга аһылыбыт кэһиэрбэ дьааһыга, сиргэ түбө-һөх төкүнүө сымдаар бэлэһалар, тохтубут ку-руппа, чий—барыта уоп-сай баайы-дуолу араҥач-чылалыһыга болсомто ситэ ууруллубатын тую-булууллар.

Промышленнай табаар-дар ысмылааттарын ту-руга да интинэн ордуга суох. Ысмылаакка элек-тро-уот умайбат. Манна атыһа көстүбөт, ол эрөөри нэбиллээһи наа-дылар табаардара—ис-тэнэр сап, бырастымыа, сыттык, остуолга ууар вентилятор, «Сардаана» фабрика тигиһтэ түүдээх сон этии уурулла сытал-лара ойдоһмөт. Табаары харалһан эмис молтох турунтаах. Холубур, нор-

ТӨРӨӨБҮТ НОРУОППУТ ТУҢУНАН

Билиги оскуолабытыгар снл ахсын үгэс курдук ыттыллар саха литера-туратын нэдиэлэтэ бы-йыл эмис кэрэхсэбил-лээхтик барда.

Саха нуруотун уус-уран айымнытын туһу-нан бэһиэдэин иһитти-бит. IV кылаастан саба-лаан бары үөрэнээччи-лэр саха тылын олим-пиадаларыгар кытыкнылар. Срдук үчүгэй били-лээхтэрин М. Луновцева, И. Поталова, И. Готовце-ва көрдөрдүлэр.

Оболор нэдиэлэ уста-та «Төрөөбүт нуруоппут үтүө үгэстэрин үйэти-тиэһин, культуураһын, ис-куссататын үөрэтнээһин» дин девизтээх үлэлээ-тилэр. Нуруот ооньүү-ларын үөрэттибит, та-настарын, иһиттэрин-хо-муостарын хомуйдубут. Түмүк бичээргэ ыһаа-һы ыттыла, саха ыһаа-һы кииргэһэлэрин, таһа-старын уонна иһиттэрин-тустарынан оболор көр-дөрө-көрдөрө кэпсээбит-тэрин мүстүбүт дьон көрэхсээн иһиттилэр.

Кылааһынан саха аста-рын араас көрүһүнэри астаһыһыга күрэхтэсти-бит. Фольклор маирда-рын толорууга конкурс биллэриллбитэ. Ала Лукина, Мотя Соколы-никова чебырбааы ба-рыбытынан үчүгэйдик ааһан бастаатылар. От-тон сахалыы ырыалары толорууга бастыңнары-нан Дора Осипова уон-на Инна Готовцева буоллулар.

Бичээргэ кэлбит тө-рөппүттэр оһуокаһы та-һаарым конкурсугар кы-тыкнылар. Кинилэртэн А. П. Климова таһа-рыһын бары биһирээ-тилэр.

Настя Егорова,
Арина Собаккина,
Хадаар.

на саадалах соннор тую-да сабыһа суох долбуур-дарга быһылынан бүрүллэн сыталаар. Эмис интиник хаалымматах саалар эл-бөхтөр. Атын ысмылаакка кролик бөргөһөлөр сиргэ ыһылаа сыталаар. Прои-товар ысмылаатыгар эт кэһиэрбэлээх дьааһы-тар киниэн кыстанан ту-раллар.

Райло бырабыдыһаһы-та интиник аһыһаагы оройуон кининнээһи ыс-мылааттарга интиник ба-лаһаһыһы билбөтэ бую-лоу диэри саһаһыһыта суох курдук. Нуруокка аһаһыһыт баайы-дуолу ха-райыһа, араҥачылаа-һыһыга снһыһыны тосту көһиһиһи наадалааһын бөһөһиһиһи көрдөрдө.

Тыл эһиһиһи, райло са-лайлааһыһыһы.

Рейдэһиһи бөлөх чилиһиһиһи:
П. БОРИСОВА,
ИБСЛКС райкомун инструктора,
Д. КИРИЛЛИН,
ОБХС инспектора,
А. ГРИГОРЬЕВА,
товаровед.

Ыаллы оройуонмутугар Ууо-Алдакка

СҮРЭХ ҮРДҮК
ДЬУЛУУРУНАН

«Канчээр» ансамбл
былал Саха сирин ма
полун ааураата буэ
ла, оттон Танда музейы
ата республикада, он
ларар дөдүгэ билиин.
Бу барыта – сүрөх үрдү
кө тардыһыта, дуолуур

М. МИХАЙЛОВА,
хайыат аналт. корр.

ОРОЙУОН БАРЫ ОЛОХТООХТОРО! Ону
саамай кутталлаах остөөбүнэн уот буоларын уму
мыг. Тымар, хонууга сымдаар кэиигитигэр уот
сөрөннн быраабылаларын кытаанахтыг тутуу
Вот турбутун көрөөт, умуруорарга сунал дыаа
лары ылыг уонна дөхсөннэ 21-594 күөмүрдээх
лефонига, туһаннаах селсөөккө биллэр өхсү
Дөхсө административнэ

четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ
с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12, Тираж 3182.